

Bijlage 3. Behandeling van de adviezen en opmerkingen bij het ministerieel besluit tot voorlopige wijziging van het ministerieel besluit van 22 januari 2014 tot bescherming als monument van oorlogsgedenkteken in Beringen omwille van verplaatsing binnen hetzelfde perceel

Provincie: Limburg

Gemeente: Beringen, 1ste afdeling, sectie C

Objectnummer: 4.01/71004/147.1

-

Dossiernummer: 4.001/71004/104.1

Omschrijving:

Oorlogsgedenkteken, Markt 6

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel,

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Matthias DIEPENDAELE

1. Adviezen en opmerkingen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige wijziging

1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen Omgeving, MOW en LV

1.1.1. Beleidsdomein Omgeving

Het advies werd gevraagd op 18 februari 2019

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de voorlopige wijziging van het ministerieel besluit van 22 januari 2014 tot bescherming als monument van oorlogsgedenkteken in Beringen omwille van verplaatsing binnen hetzelfde perceel. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet is het advies bijgevolg gunstig.

1.1.2. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 18 februari 2019

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de voorlopige wijziging van het ministerieel besluit van 22 januari 2014 tot bescherming als monument van oorlogsgedenkteken in Beringen omwille van verplaatsing binnen hetzelfde perceel. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet is het advies bijgevolg gunstig.

1.1.3. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 18 februari 2019

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de voorlopige wijziging van het ministerieel besluit van 22 januari 2014 tot bescherming als monument van oorlogsgedenkteken in Beringen omwille van verplaatsing binnen hetzelfde perceel. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet is het advies bijgevolg gunstig.

1.2. Advies uitgebracht door de betrokken stad Beringen

Het advies werd gevraagd op 18 februari 2019

Stad Beringen

Het college van Burgemeester en Schepenen bracht geen advies uit over de voorlopige wijziging van het ministerieel besluit van 22 januari 2014 tot bescherming als monument van oorlogsgedenkteken in Beringen omwille van verplaatsing binnen hetzelfde perceel. In uitvoering van artikel 6.1.3. van het Onroerenderfgoeddecreet is het advies gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 18 februari 2019

De VCOE bracht op 14 maart 2019 een ongunstig advies uit over de voorlopige wijziging van het ministerieel besluit van 22 januari 2014. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies:

§2 De commissie erkent dat het herinrichten van de Markt het algemeen belang vertegenwoordigt en benadrukt dat dit geen aanleiding mag zijn om het oorlogsgedenkteken 'weg te moffelen' (antwoord hierop samengevoegd met opmerkingen uit §3). De commissie vraagt om in het inhoudelijk dossier te verduidelijken wie de eigenaar is van het perceel waarop het beschermd erfgoed staat omdat de verplaatsing enkel kan gebeuren mits akkoord van zowel de oude als de nieuwe eigenaar van het perceel waarop het beschermd erfgoed staat.

Antwoord: Het Onroerenderfgoeddecreet schrijft voor dat een verplaatsing maar kan "op gezamenlijk verzoek of na akkoord van de betrokken zakelijkrechthouders van de oorspronkelijke en nieuwe locatie". Naar aanleiding van het verzoek tot verplaatsing worden de zakelijkrechthouders ook steeds gevraagd om opmerkingen te formuleren. Aangezien er maar één zakelijkrechthouder is en dat deze de aanvraag tot verplaatsing indiende is er aan de voorwaarden voldaan.

§3 De commissie beaamt dat de huidige locatie niet optimaal is voor de beleving van het monument. De commissie erkent het potentieel van de verplaatsing naar het nieuw te ontwikkelen plein gelegen tussen het stadhuis, de openbare bibliotheek en de achterzijde van de kerk. Toch vindt de commissie dat het inhoudelijk dossier geen duidelijk beeld geeft van het nieuw te ontwikkelen plein noch van de wijze waarop het zal worden ingeplant. De commissie wijst er op dat de huidige toestand van de nieuwe locatie op dit ogenblik onvoldoende kwaliteiten vertoont om het gedenkteken een volwaardige plaats te bieden.

Antwoord: De verplaatsing van het oorlogsgedenkteken is onderdeel van de herinrichting van het stadscentrum.

De huidige toestand van de nieuwe locatie aanhalen, is dan ook zinloos gezien de stedenbouwkundige situatie na het uitvoeren van de geplande veranderingen zal wijzigen. Het ontwerp toont aan dat de nieuwe locatie de nodige kwaliteiten heeft en zal bijdragen tot een verbeterde zichtbaarheid en herkenbaarheid wat de beleving en contextwaarde alleen maar ten goede komt. Dit wordt ook toegelicht in het inhoudelijk dossier:

- Het monument wordt omringd door gebouwen met belangrijke gemeenschapsfuncties en is gelegen op een plaats waar veel passage zal zijn.
- De belevingswaarde zal aanzienlijk stijgen omdat het monument gezien zal worden vanaf het loopvlak, zoals het ook op zijn oorspronkelijke plaats voor de verplaatsing ervan in 1994 te zien was
- Herdenkingen zullen op een normale en waardige manier kunnen doorgaan.
- Door het monument weg te halen van de berm naast de kerkingang wordt de neutrale context hersteld.
- Er wordt door de initiatiefnemer aandacht besteed aan een duurzame en zorgvuldige plaatsing. Uit het inhoudelijk dossier blijkt dat de plaats zorgvuldig werd uitgekozen. De voorstudie van de firma Lapis Arte, die in het kader van deze verplaatsing werd uitgevoerd, getuigt van de inspanningen die de initiatiefnemer doet om het beeld zorgvuldig te verplaatsen en omvatten niet alleen de te nemen maatregelen voor de demontage, de restauratie en het transport, maar ook voor de vakkundige plaatsing.

De commissie vraagt ook om te onderzoeken waarom de soldaat in een bepaalde richting kijkt.

Antwoord: De kijkrichting wordt niet in het inhoudelijk dossier opgenomen omdat dit irrelevant blijkt:

- Het beeld stond vroeger elders op de Markt opgesteld. Oorspronkelijk werd het gedenkteken opgericht tegenover een drankgelegenheid en een bankkantoor en voor zover is op te maken uit de historische foto's keek hij ongeveer in dezelfde richting waar naar hij nu kijkt. Uit deze opstelling valt vooral op dat het beeld zich op het niveau van het loopvlak bevond, zichtbaar voor iedereen en los van de toegang tot de kerk.
- Het hoofd van de soldaat kijkt eerder ingetogen. Aangezien het een buste betreft, is het niet duidelijk of er zich een beweging in één of andere richting voltrekt.
- Een ander belangrijk aspect van de plaatsing van een beeld kan de belichting zijn. Schaduwwerking speelde hier blijkbaar geen rol. Bij herdenkingen in de voormiddag staat het beeld tegenlicht en is dus moeilijker waar te nemen. Een plaatsing oostelijk georiënteerd zal de belevingswaarde verbeteren.
- In de huidige opstelling kijkt de soldaat ongeveer in zuidwestelijke richting. Als de zichtlijn doorgetrokken wordt dan liggen er geen bijzondere plaatsen die een verband doen vermoeden. (zo zijn er Leuven en Brussel en ter hoogte van het front ligt Arras. De sector van Arras werd tijdens de Eerste Wereldoorlog bevolkt door Engelse, Canadese, Australische, Nieuw-Zeelandse troepen en ook soldaten uit Terre-Neuve en Labrador.)

§4 De commissie vindt het positief dat het oorspronkelijke beschermingsbesluit uit 2014 geactualiseerd wordt conform het onroerenderfgoeddecreet. Voor wat de toevoeging van de beheersdoelstellingen betreft vindt de commissie dat deze doelstellingen te vaag worden geformuleerd en dienen aangevuld te worden met "de visuele waarneembaarheid van het volledige monument".

Antwoord: de visuele waarneembaarheid is één van de aspecten van de belevingswaarde. Het is niet nodig deze waarde verder te expliciteren. Op de nieuwe locatie zal de visuele waarneembaarheid van het volledige gedenkteken zeer goed zijn. Op de huidige locatie is die ondermaats.

De commissie vraagt te verduidelijken waarom enkel het plaatsen of wijzigen van bovengrondse nutsvoorzieningen en leidingen wordt opgenomen en niet het plaatsen of wijzigen van ondergrondse nutsvoorzieningen.

Antwoord: Met betrekking tot de toelatingsplichtige werken, zijn de omgevingswerken waarbij ondergrondse nutsvoorzieningen geplaatst of gewijzigd worden niet opgenomen. Ondergrondse omgevingswerken hebben namelijk geen impact op het monument zelf. Deze worden evenmin voorzien in het Onroerenderfgoedbesluit (cf. Art. 6.2.4 5°).

§5 De commissie vindt het positief dat er eveneens restauratieve ingrepen zullen gebeuren aan het monument, onder meer ook om oude onoordeelkundige herstellingen te verbeteren. De commissie stelt vast dat er eveneens een timing wordt vooropgesteld voor de ontmanteling en het opnieuw oprichten van het gedenkteken. De commissie vraagt te verduidelijken wat de gevolgen zijn voor de bescherming van het monument indien deze timing niet gerespecteerd wordt.

Antwoord:

Tijdens de werken blijft het monument beschermd. Het gaat dan ook om een wijziging van het bestaande besluit en geen opheffing. Het onroerenderfgoeddecreet voorziet bovendien in sancties bij het niet naleven van deze termijnen. (hoofdstuk 11: Handhaving, Afdeling 2, Sancties, Onderafdeling 2, Misdrijven Onroerend Erfgoed, Artikel 11.2.2)

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.4. Opmerkingen van de zakelijkrechthouder

De opmerkingen werden gevraagd op 18 februari 2019.

De zakelijkrechthouder gaf geen opmerkingen over deze bescherming.

Conclusie: Er is geen opmerking die invloed heeft op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.5. Conclusie voorafgaand aan de voorlopige wijziging

De uitgebrachte adviezen hebben geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit. Het inhoudelijk dossier noch het ministerieel besluit werden aangepast.